

СОДЕРЖАНИЕ

Секция 1. Экономика: Новая модель роста и развития Независимого Казахстана

<i>Абдуллажанов А.</i> Социальное страхование населения Республики Казахстан	3
<i>Аркинов А., Саукамбекова М.</i> Перспективы совершенствования ипотечного кредитования в Республике Казахстан в условиях кризиса	6
<i>Бейсетай А., Атамбекова Г.</i> ҚР Зейнетақымен қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасуы мен даму деңгейі және оның есептілігін жүргізу тәртібі (ХҚЕС 26)	8
<i>Бодылевская Т.</i> Проблемы преобразования отходов в доходы	12
<i>Боранхан И.</i> Аспекты политологического образования и ключевые ориентиры стратегии «Казахстан-2050»	14
<i>Ваховская В.</i> Глобализация Великого Шелкового пути: исторические и экономические аспекты развития	17
<i>Жанатаева Г.</i> Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсім, реформалар, даму	19
<i>Жунусова Б.</i> Анализ конкурентноспособности отечественных продуктов	21
<i>Ибрагимова Д.</i> Организация учета и аудита в банках второго уровня Республики Казахстан	24
<i>Кан Л.</i> Модернизация финансовой грамотности населения Республики Казахстан	26
<i>Кувшинова К., Степанов Г.</i> Сущность и особенность применения японского метода управления «Кайдзен» в Казахстане	28
<i>Мейрамхан А.</i> Жастарды жұмысқа орналастыру және жұмыспен қамту мәселелерін шешу жолдары	30
<i>Муминов А.</i> Проблемы безработицы среди молодежи и пути их решения, для укрепления социальной стабильности в нашем обществе	31
<i>Оразаева А.</i> Формирование банковской политики с учетом международных стандартов	32
<i>Сабитов А.</i> Информационные технологии как действенный метод формирования современного рынка труда	35
<i>Сахнова С.</i> Индустриализация и экономический рост	37
<i>Торкин Э.</i> Новая модель экономического роста и развития Независимого Казахстана	40
<i>Турдиев Д., Кенесова А.</i> Модели для обеспечения принятия решений по управлению предприятиями	42
<i>Тілеуқабыл М.</i> Тәуелсіздігіміз тұғырым, еліміздің ертеңі	45
<i>Ульченко А.</i> Егеменді Қазақстан – мәңгілік ел	46

Секция 2. Правоведение: Правосудие и правоохранительная система как инициатор преобразований и реформ

<i>Абетаева Ф., Блохина И.</i> правовые основы происходящих изменений в экономике, политике и социальной сфере	50
<i>Алаев И.</i> Борьба с коррупцией – как одна из главных проблем государства	53
<i>Әбілқасим Н.</i> Қазақстан Республикасының Адвокаттық қызметі	56
<i>Әбдімәлік Ж.</i> Ұлт – азаттық көтеріліс тәуелсіздігіміздің бастауы	60
<i>Әуелхан II.</i> Адвокатураның қалыптасуы және дамуы	63
<i>Бағашар Б.</i> Заң үстемдігін қамтамасыз ету	66
<i>Безответных А.</i> Административная ответственность несовершеннолетних	68
<i>Бигалиев И.</i> Қазақ хандығының ата заңдары	70
<i>Ержан Н.</i> Конституция – мемлекеттің дамуы мен тұрақтылығының кепілі	76
<i>Жұмағалиев М.</i> Құқық қорғау органдарын реформалау	78
<i>Кан Т.</i> Идентичность и единство	81
<i>Курбаналиев Қ.</i> Тәуелсіз Қазақстанның ата заңдары	83
<i>Қымыз Л.</i> Қазақстан Республикасының құқықтық жағдайы	87
<i>Токмурзаева С.</i> Ювенальная юстиция: альтернативные концепции	90
<i>Швалева Т.</i> Медиативное решение судебных споров	92

Секция 3. Лингвистика: Знание языков – реалии сегодняшнего мира

<i>Абдыкадырова З.</i> Knowledge of languages is realities of today's world	95
<i>Алисова А.</i> Влияние молодежного интернет – сленга на чистоту русского языка	96
<i>Альмуханова Д., Жуматова А.</i> Английские надписи как экстралингвистический фактор влияния на культуру подростков	99
<i>Актаева А.</i> Психологизм в романе Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание»	101
<i>Ахатова А., Беркымбаева А.</i> Қазақ есімдеріндегі мемлекеттік тілдің көрінісі	104
<i>Базилова К., Исабек М.</i> СМС – это новая форма общения XXI века	108

<i>Ботаева А.</i> Peculiarities of using sociocultural components in intensification of teaching English.....	110
<i>Жантурсын А.</i> English borrowings in modern Russian language.....	112
<i>Жангазы А.</i> Ақын-жыраулар тілі	114
<i>Жексенбинова К.</i> Глагол в произведениях Александра Блока	115
<i>Икрамов Д.</i> Истинности идеи Шолохова во благо всего человечества и его актуальность в современном мире	119
<i>Иманкулова А.</i> Білімді жастар – интеллектуалды ұлттың бастауы.....	122
<i>Медетова Л.</i> Жарнама тілінің психолінгвистикалық ерекшеліктері мәселелері	124
<i>Мочалова А.</i> Современные тенденции развития сокращения как способа словообразования в английском языке	126
<i>Мухтархан А.</i> Мои туристические маршруты.....	127
<i>Нарман Н.</i> Өзге тілдердегі түркізмдер.....	129
<i>Оразақын М.</i> Қазақстандағы тіл саясаты және оның этносаралық қарым-қатынастарға ықпалы.....	131
<i>Прусакова Е.</i> Business English – idioms and expressions	134
<i>Сихимбаева С.</i> The easiest way to learn English is-Globish.....	135
<i>Толыбай Д.</i> Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясындағы тұрмыс-салт, әдет-ғұрып бейнелеуінің ерекшеліктері.....	137
<i>Убайдулла А.</i> Изучение рифмованных словарей – условие формирования полиязычной и поликультурной личности	138

**Секция 4. Общеобразовательные дисциплины:
Всесторонне развитая и интеллектуальная молодежь, реализующая новую модель
современного общества**

<i>Абдуллаева Р.</i> Интеллектуально развитая молодежь – будущее страны.....	144
<i>Акпер А.</i> Менің Отаным-Қазақстан.....	147
<i>Ахетова Қ.</i> Түйе сүтінің биологиялық маңызы	149
<i>Әбдіқасым А.</i> Алашорда қайраткерлерінің педагогикалық мұрасы	150
<i>Бекіш Б.</i> Таза табиғат – халық байлығы	152
<i>Бекмаганбетова Ж.</i> «Мәңгілік Ел» идеясы	155
<i>Бисенбекова Г.</i> Заманауи қоғамның дамуының жаңа моделін іске асыратын жан-жақты дамыған интеллектуалды жастар	158
<i>Боранбаев Е.</i> Судың, жемістердің құрамындағы темірдің адам ағзасына әсерін, себебін анықтау	161
<i>Близников В. Аметова Р.</i> Проблемы интеллектуальной молодежи в современном и независимом Казахстане.....	163
<i>Бырқия Ш.</i> Қазақстандағы 1916ж. ұлт-азаттық көтеріліс. Жетісудағы орталығы	165
<i>Ганиева С.</i> Социализация людей с ограниченными возможностями в контексте современного Казахстана.....	170
<i>Дженсенбаева Ж.</i> Влияние феминизма на социально-экономические и культурные отношения в Казахстане	173
<i>Дүйсен А.</i> 1916 жылғы ұлт -азаттық көтеріліске 100 жыл	175
<i>Жанкабаева Ж.</i> Влияние стиля педагогического общения на формирование "Я-концепции" младшего школьника	177
<i>Жұмабек К.</i> Алоэ осімдігінің ерекшеліктері және емдік қасиеті.....	180
<i>Каримов А.</i> Факторы, влияющие на окружающую среду при добыче нефти.....	182
<i>Крюков А.</i> Числа Фибоначчи.....	183
<i>Кудайбергенов А.</i> Будущее Казахстана – интеллектуальная молодежь	185
<i>Қанатбекқызы А.</i> Заманауи қоғамның жаңа моделін дамытуда жастарды жан-жақты жетілдіру және зияткерлікке баулу	189
<i>Махамбетсалиев Д.</i> Қазақстандағы сталиндік қуғын-сүргін	192
<i>Мичирова Р.</i> Развитие интеллекта школьников современными средствами информационно – коммуникационных технологий на уроках информатики.....	194
<i>Мочалова А., Елинский А.</i> Влияние использования спортивного питания на организм подростков	195
<i>Несітбекова З.</i> «Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс».....	197
<i>Ниетбай А.</i> Влияние химического и биологического состава кумыса на организм человека.....	200
<i>Ораз Г.</i> Стресс кезінде пайда болатын өзгерістер мен бейімделу үрдісі	202
<i>Песоцкая Э.</i> Влияние разных жанров фильмов на психику студентов	205
<i>Рахимова С.</i> Ерлігі елу жылдан кейін ғана танылған Бақтығораз Бейсекбаев.....	206
<i>Серик Т.</i> Темекінің химиялық құрамы және адам денсаулығы.....	207
<i>Серікбай А., Райзо А.</i> Қазақтың халқының салт-дәстүрлері?.....	210
<i>Тоқсанбай П.</i> Қожа Ахмет Иассауи хикметтерінің бүгінгі ұрпақ үшін тәрбиелік мәні	212

ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНДАРЫН РЕФОРМАЛАУ

Жұмағалиев М., 1-курс студенті
Ғылыми жетекшісі: Әділқазы С.
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ колледжі

Кез-келген мемлекет өмірдің барлық қоғамдық салаларында, адамдар арасындағы өзара қарым-қатынастарда қатаң тәртіп пен сақтықты орнатуға мүдделі. Онсыз қоғамның бірқалыпты дамуы, экономиканың, мәдениеттің, игіліктің көтерілуі және халықтың қауіпсіздігінің артуы мүмкін емес. **Құқықты қорғау қызметі, негізгі үш нысанада жүзеге асырылады:** а) құқық бұзушылықтан сақтандыру жөніндегі әр алуан шаралар жүргізу жолымен; ә) заңды істерді қарау және шешу жолымен; б) құқық бұзушыларды заңмен жауапқа тарту жолымен. Мемлекеттің құқықтық қорғау қызметін жүзеге асыру үшін құқықтары мен міндеттері арнаулы заңдармен реттелініп әр түрлі органдар құрылады. Қазақстан Республикасында қандай құқық қорғау органдары құрылған. Оған мыналар жатады: полиция органдары, ұлттық қауіпсіздік органдары, прокуратура, әділет министрлігі, әр алуан мемлекеттік инспекциялар (өрт, санитарлық, қаржы, және т.б, сот органдары, адвокатура, нотариаттар, кедендік органдар, ішкі және шекара әскерлері, Президент күзетінің қызметі және т.б. Құқық қорғау органдары негізінен, Қазақстан Республикасының ішкі істер министрлігінің, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, Прокуратураның және Әділет министрлігінің құрамында әрекет етеді.

ҚР-ның құқық органдары арасында прокуратура айрықша орын алады. Оның қызметі көп қырлы және көптеген бағыттарда жүзеге асырылады. Прокуратураның міндеттері ҚР Конституциясымен және “Қазақстан Республикасының прокуратурасы туралы” арнаулы заңмен белгіленген. Прокуратураның басты міндеті барлық мемлекеттік органдардың, қоғамдық бірлестіктердің, кәсіп орындардың, мекемелердің және олардың лауазымды адамдарының адамдарының Заңдарды, Президенттің жарлықтарын, басқа құқықтық нормативтік актілерді мүлтіксіз және біркелкі орындауына жоғарыдан қадағалуды жүзеге асыру болып табылады. Прокурорлық қадағалаудың мақсаты – Республиканың бүкіл аумағында біртұтас және берік заңдылықты қамтамасыз ету, заңнамалардың талаптардың бұзу фактілерін анықтау және кінәлілерді жауапқа тарту. Прокуратура өз қызметін мемлекет атынан жүзеге асырады. Ол өз қызметін ҚР Президентіне тікелей есеп беретін тек қана Бас прокурорға бағына отырып, басқа мемлекеттік органдарға тәуелсіз атқарады. Прокуратураға кең өкілдіктер берілген. Мысалы, ол мыналарды қадағалауды жүзеге асырады:

- а) адам және азаматтың құқықтары мен бостандығын сақтауды;
- ә) полициялық органдардың тергеулер мен анықтаулар кезіндегі заңдылығын;
- б) азаматтарды әкімшілік жауапқа тартудың заңдылығын;
- в) сот белгілеген жазаларды орындау мен азаматтық істер бойынша сот шешімдерін орындау заңдылығын;
- г) сот органдарының үкімдерінің, шешімдерінің заңдылығын.

Өздерінің қадағалау қызметтерін прокуратура әртүрлі тәсілдермен жүзеге асырады. Мысалы, мемлекеттік органдардың, лауазымды адамдардың кез-келген заңсыз шешімдерімен қаулыларына наразылық білдіру; қылмысты зерттеу кезінде заңсыз әрекеттерге жол бермеуді бақылау және т.б жолмен. Қылмыс фактісін анықтағанда прокуратура қылмыстық іс қозғайды, оны сотқа жібереді және мемлекеттік айыптаушы ретінде көрінеді. Сонымен бірге прокурордың сезіктіні қамауға алуға, тінту жүргізуге рұқсат беруге, заңнамалар талаптарын бұзуға әкелуі мүмкін, жұмыстағы кемшіліктерді жоюға лауазымды адамдарға міндетті болатын жазбаша нұсқаулар беруге құқы бар. Республикада құқық қорғау қызметін тиімді жүзеге асыру үшін барлық құқық қорғаушы органдың келісіп жұмыс істеуін қамтамасыз етудің, қылмыс пен күрес жағдайында жүйелі талдау жасаудың, елде құқық қорғау жұмысын жақсартудың себептерін анықтау мен шараларын жасаудың зор маңызы бар. Мұндай міндет заңмен прокуратураға да жүктелген. Бұл прокуратураның Қазақстан Республикасындағы Заңдылықтың жай-күйі үшін мемлекет алдында үлкен жауапкершілігі барын дәлелдейді. Құқық қорғау органдары мемлекеттің басым құрылымдарына жатады. Оларға қару қолдануға дейін үлкен өкілдіктер берілген. Сондықтан олар міндеттері, қызметтері, қызметінің түрлері мен әдеттері белгіленген ҚР Конституциясының қағидаттары мен нормаларына сәйкес қатаң жұмыс істеуге міндетті. Республикада олардың қызметіне қатысты болатын ІІМ, ҰҚК, прокуратура органдары, әділет органдары, сот жүйесі, адвокатура, нотариат туралы Заңдар мен басқа заңдар қабылдаған және олар жұмыс істейді. Барлық құқық органдары төмендегі қағидаттар негізінде жұмыс істеуге міндетті: 1) заңдылық; 2) адамның құқықтары мен бостандықтарын басым қамтамасыз ету; 3) барлығының заң алдында теңдігі; 4) құқық қорғау органдары қызметкерлерінің этикалық нормаларын сақтау; 5) құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне саяси партияларда болуға тыйым салу. Бұл жөніндегі ҚР Конституциясының 23-

бабында тура айтылған: “Әскери қызметшілер, ұлттық қауіпсіздік органдарының, құқық қорғау органдарының қызметкерлері мен судьялар партияларда, кәсіптік одақтарда болмауға, қандай да бір саяси партияны қолдап сөйлемеуге тиіс.” Құқық қорғау органдары қызметінің барлық аталған қағидаттары олардың саяси күреске тартылмауына, халықтың алдында жоғары беделді болуына, республикада қатаң заңдылық құқықтық тәртіпті қамтамсыз ету жөніндегі өздерінің жауапты қызметтерін тәуелсіз орындауға, халыққа адал қызмет етуге, сондай-ақ қоғамдық және мемлекеттік қауіпсіздікті қамтамсыз етуге бағытталған.

Бүгінде Қазақстанда құқық қорғау саласын түбегейлі реформалау шаралары жүзеге асуда. Соның бірі тікелей сот орындаушылары жұмысын қамтиды. Атап айтқанда, бұған дейін Жоғарғы соттың құзырына қараған Сот әкімшілігі таратылды. Ал, сот орындаушылары қызметі Әділет министрлігіне беріліп, нәтижесінде Сот актілерін орындау жөніндегі комитет құрылды. Өткен жылдың қазан айының 21 – ны бастап жаңа заң күшіне енді. Бүгінде Шығыс Қазақстан облысында да Сот актілерін орындау жөніндегі департамент қызметіне кірісті. Дегенмен, бұл бастамаға қандай негіз болды. Ол қалай жүзеге асты, сәл ғана тарихи шегініс жасасақ...

«Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушылары мәртебесі туралы» заң жобасы жеке сот орындаушылары институтын құру арқылы атқару жүйесін түбегейлі реформалауға, атқарушылық іс жүргізу туралы заңнаманы одан әрі жетілдіруге және республика судьяларының ІҮ съезінде Елбасы алға қойған міндеттерді жүзеге асыруға бағытталды.

Заң жобасын талқылау барысында сот орындаушылары мәртебесін реттеу мен еріксіз орындау тетіктеріне қатысты баптардың жеткіліксіздігі де назарға алынды. Жалпы алғанда, құжатта Еуропа мен Балтық жағалауы елдерінің жаңалықтары, Ресей мен Беларусь мемлекеттері заңдарының ерекшеліктері көрініс тапты. Құжатты көптеген заңгерлер мен ғалым-дар қолдады. Оның Конституция талаптарына сәйкестігі де тексерілді. Сөйтіп, ол Парламенттің қарауына жіберілді. Парламенттің екі палатасының да депутаттары заң жобасын қарауға белсенді атсалысты. Мәжіліс депутаттары 400 түзету, Сенат депутаттары 100 түзету енгізді. Ал, былтыр сәуірдің 2 – сі күні Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаев «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне атқарушылық іс жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» және «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушылары мәртебесі туралы» заңға қол қойды. Міне, осылай өзгерістер мен толықтырулар енгізіліп, жаңа заң қабылданған болатын. Сонымен, әлемнің 65 мемлекетінде қызмет көрсетіп отырған жеке сот орындаушылары институты Қазақстанда да енгізілетін болды. Бұл орайда, сөзіміз дәйекті болу үшін, статистикаға жүгінсек, Қазақстанда жылына сот актілерінің тек 75 – 80 пайызы ғана орындалады екен. Ал, жеке сот орындаушылары институтын енгізу сот шешімдерінің 100 пайызға дейін орындалуын қамтамсыз етпек.

Жаңа қабылданған құжатта жеке сот орындаушылары құзырын кеңейтетін біраз бап бар. Мысалы, бұдан былай сот орындаушы борышкердің ел аумағынан шығуына тыйым салуға құқылы. Оның үстіне, борышкерден өндірілетін ақшаның 10 пайызы сот орындаушысының жалақысына қосылмақ. Бұл өзгеріс – сот орындаушыларын ынталандыры, өз ісіне деген жауапкершілігінің артуына жол ашады. Бұл – екі жаққа да тиімді.

Десек те, бұдан мемлекеттік сот орындаушылары қызметі жойылады деген пікір қалыптаспау керек.

Жаңа заң талаптары жеке сот орындаушысымен қатар мемлекеттік сот орындаушыларының болуын да қамтамсыз етеді. Оған сәйкес, мәжбүрлі түрде мемлекеттің пайдасына шешу немесе керісінше мемлекеттен алу мәселесін тек мемлекеттік сот орындаушылары ғана шешеді. Яғни, республика азаматтары өз қалауымен, тұнып жатқан аумақтары бойынша, мемлекеттік сот орындаушысының да, жеке сот орындаушысының да қызметіне жүгіне алады. Мұндай ұстаным екі жүйедегі сот орындаушылары арасында бәсекелестік тудырып, олардың кәсіби біліктіліктерін арттыруға ынталандырады, – дейді Шығыс Қазақстан облысы бойынша Сот актілерін орындау жөніндегі департамент бастығының міндетін атқарушы Жұмағазы Оразов.

Жеке сот орындаушысы қызметіне жоғарғы заң білімі бар, жасы 25-ке толған Қазақстан азаматы ғана тағайындалады. Бұл орайда, жаңа заң осыған дейін құқық саласында жұмыс істеген азаматтарға үлкен мүмкіндіктер ашуда. Ойткені, бұрын сот не прокурор қызметін атқарғандар “жеке сот орындаушы” лицензиясын ала алады. Бір ерекшелігі, олар рұқсат қағаздарына арнайы емтихансыз қол жеткізуге құқылы. Заң бойынша, жеке сот орындаушылары институты биылғы жылдың басынан бастап іске кіріспек.

Полиция – Ішкі істер министрілігінің құқықтық қорғау органдары жүйесінде басшылық орын алады, оған құқық бұзушылықтың алдын алу, анықтау және болдырмау жөніндегі жұмыстардың анағұрлым көп көлемі жүктелген. Сондықтан ПМ жүйесінде толып жатқан полициялық органдар

құрылған. Олар: 1) қылмыстық істер полициясы, ол қылмыстарды болдырмау және ашуға айналысады;

2) патруль полициясы –көшелер мен елді мекендерде, басқада қоғамдық орындарды қоғамда тәртіпті сақтауды ұйымдастыруды; 3) жол полициясы- жол қозғалысы ережелерін сақтауды және оны қауіпсіздігін қадағалайды;

4) әкімшілік полициясы, оның міндеті -әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу;

5) полицияның арнайы отрядтары – күзетілген маңызды объектілерде құқықтық тәртіпті қамтамасыз етуге бағытталған және т.б. Заң бойынша – полиция қылмыстар,әкімшілік бұзулар туралы өтініштерді, хабарлауларды қабылдауға және тіркеуге, қылмыстардан зардап шеккен азаматтарға көмек көрсетуге, қылмыс жасаған адамдарды іздестіруге; қару сатып алуға алып жүруге және сақтауға рұқсат беруге; кәмелетке толмағандардың панасыздығы мен құқық бұзуларын анықтауға; шетелдік азаматтардың Қазақстан аумағында бөлуы кезінде ережелерді сақтауға бақылауды жүзеге асыруға және т.б. міндетті. Заң полицияға: құқық бұзулар жасағаны жөнінде сезікті азаматтардың құжаттарын тексеруге; әкімшілік құқық бұзулар туралы хаттамалар жасауға; заңда корсетілген жағдайларда азаматтарды ұстауға және қамауға алуға; бас бостандықтарынан айыру орындарынан босаған адамдар тұрғысында бақылауды жүзеге асыруға; қылмыс жасаған адамдардың ізіне түсу кезінде азаматтардың тұрғын үйлерінде ұйымдар орналасқан бөлмелерге кіруге, оларды тексеруге және т.б. құқық берілген. Қазақстанның полициясы басқа еларалық келісімдер негізінде басқа елдердің полициясымен өзара әрекеттестікте жұмыс істейді. Қазақстан өз аумағында қылмыс жасаған адамдарды іздестіруге, ұстауға және ҚР-на беруге көмектесетін халықаралық полиция ұйымының-Интерполдың мүшесі болып табылады. ПМ-нің полициялық органдарынан басқа Қаржы полициясы агентігінің жүйесінде қаржы полициясы, ал қарулы күштерде – әскери полиция жұмыс істейді.

Қаржы полициясының құқықтары төмендегідей: салықтарды төлемеуге байланысты құқық бұзуларды анықтау және болдырмау; салықтар төлеуден жалтаратын адамдарды іздестіруді жүзеге асыру; салықтық құқық бұзушылық пен мемлекетке келтірілген залалдарды өтеу жөнінде шаралар қолдану; салық қызметі органдарындағы жемқорлық фактілерінің алдын алу, анықтау; алдын алуға тергеу, анықтау жүргізу; өзінің құқық қорғау қызметін жүзеге асыру үшін мемлекеттік органдардың ұйымдардан, азаматтардан қажетті ақпаратты сұрату және алу.

Құқық тәртібін қорғау ҚР Ұттық қауіпсіздік комитетінің органдары үлкен рөл атқарады. ҰҚК-нің басшылығымен облыстар мен қалаларда құрылған аумақтық органдарға жұмыс істейді. ҰҚК жүйесінде барлау бөлімшелері (« Барлау» қызметі) бар: мемлекеттік құпияларды сақтауды қамтамасыз етуге арналған үкіметтік мекемелерді байланыс пен ақпараттың арнайы түрлерімен жабдықтауға арналған орган және басқа құрылымдар жұмыс істейді. ҰҚК органдары тікелей ҚР-ның Президентінің бағындырылған. ҰҚК органдарының басты міндетті ҚР қауіпсіздігіне қатер төндіретін шетелдік мемлекеттердің арнаулы қызметтерімен жекеленген адамдарының барлау және дұшпандық қызметімен күрес болып табылады. Бұл күрес заңға сәйкес жария, сондай-ақ жария емес құралдар мен әдістерді қолдану жолымен жүргізіледі. ҰҚК органдарының қызметіндегі басқа маңызды бағыт – лаңкестікпен заңсыз қару айналымымен, нашақорлықпен, жемқорлықпен, контрабандамен, пара алумен, басқа да ауыр қылмыстармен күресу болып табылады. Лаңкестікпен күресу – 2001 жылы 11 қыркүйекте Нью-Йорктегі және 2002 жылы қазанда Мәскеудегі театр орталығында жасалған шабуылдан кейін ерекше міндетке айналды. Сондықтан ҚР-ның ҰҚК-ті лаңкестікпен күресу жөніндегі өз қызметін басқа мемлекеттердің мемлекеттік қауіпсіздік органдарымен өзара әрекеттесуі арқылы жүзеге асырады. ҰҚК органдарына зор құқықтар берілген. Дәлірек айтқанда, олар, мысалы, мақсаттары ҚР-дағы конституциялық құрылысты күшпен өзгерту болып табылатын, лаңкестік, экономикалық контрабандаға, жемқорлық, қылмысты топтардың беделін түсіруге бағытталған қылмыстың ерекше қауіпті түрлері бойынша анықтау және алдын-ала зерттеу жүргізеді.

Пайдаланылатын әдебиеттер тізімі:

1. Конституция Республики Казахстан. Алматы: "Жети Жарғы", 1997.
2. Послание Президента страны народу Казахстана "Казахстан-2030".- "Казахстанская правда", 11 октября 1997 год.
3. Указ Президента Республики Казахстан от 28 марта 2002 года № 827 "О дальнейших мерах по реализации Стратегии развития Казахстана до 2030 года" // САПП Республики Казахстан, 2002 г., № 9, ст.65; "Казахстанская правда" от 30 марта 2002 года № 068-069.
4. Государственная программа правовой реформы в Республике Казахстан (основные направления). - Постановление Президента Республики Казахстан от 12 февраля 1994 года, № 1569. – САПП Республики Казахстан, 1994 № 9, ст.91.
5. Закон Республики Казахстан "О квалификационной коллегии юстиции" от 11 июля 2001 года, № 234.